

(Linnaeus), *Aromia moschata* (Linnaeus) en *Lamia textor* (Linnaeus) in aantal gevangen.

Obrium brunneum (Fabricius) was in 1978 bij Winterswijk en in 1979 bij Vorden algemeen op Grote bevernel.

Acanthocinus aedilis (Linnaeus) werd in aantal gevangen bij 't Harde in de tweede helft van april 1978.

LITERATUUR

Brakman, P. J., 1966. Lijst van Coleoptera uit Nederland en omliggend gebied. — *Mon. ned. ent. Ver.* 2: 1-X, 1-219.

Travertin 34, 8084 EH 't Harde.
O-D-laan 16, 7943 CA Meppel.

VERSCHILLEN IN Vlieggedrag TUSSEN EREBIA MEDUSA HIPPOMEDUSA OCHSENHEIMER EN EREBIA PANDROSE (BORKHAUSEN) (LEP., SATYRIDAE). In juli 1979 bracht ik mijn vakantie door in het zuiden van Oostenrijk in de omgeving van Villach. Om *Erebia*-soorten te kunnen verzamelen ben ik bij de Milstättersee de bergen op gegaan naar de ongeveer 2100 m hoge Mirnock en Palnock. De toppen daarvan zijn almen begroeid met lage grassoorten, waar steeds een stevige wind woei. Het viel me op, dat de twee genoemde *Erebia*-soorten duidelijk in vlieggedrag verschilden. Andere dan deze twee, die ik later thuis op de genitatieën controleerde, trof ik er niet aan.

E. medusa hippomedusa begon op $\pm$ 1500 m hoogte te vliegen, *E. pandrose* kwam pas goed te voorschijn op de toppen en daar vlogen beide door elkaar. Zowel het normale ongestoorde vliegpatroon als het gestoorde bleken voor beide kenmerkend te zijn. *E. m. hippomedusa* vloog laag over de grond, juist boven de topjes van de vegetatie, in een heel rustig tempo. Elke vlinder beperkte zich tot een klein areaal, ging voortdurend op het gras zitten en vloog dan weer „hippend” verder, te vergelijken met het vlieggedrag van onze zanddoogjes, maar dan nog rustiger.

Erebia pandrose verschilde duidelijk daarvan door een veel aktiever manier van vliegen. Terwijl *hippomedusa* zoveel mogelijk de wind ontweek door laag over de grond te vliegen, maakten de *pandrose*'s er juist gebruik van. Hun vliegrichting verschilde 90° van de richting van de vaak straffe wind, dus dwars er op. Bovendien lagen ze niet recht in de lucht, maar hun verticale lichaamsas maakte een hoek van ongeveer 45°. Hun vleugelslag was opvallend snel, rusten deden ze niet of nauwelijks en hun areaal was veel groter dan dat van *hippomedusa*.

Werden de vlinders gestoord, dan veranderde hun vlieggedrag. *E. m. hippomedusa* vloog onhandig fladderend omhoog, maar ging even later weer zitten en hervatte het normale gedrag. *E. pandrose* daarentegen ging nauwelijks omhoog, maar vloog snel weg, nu met de wind mee, om pas na 80 à 100 m in het gras te duiken. Daar bleef de vlinder dan zitten om waarschijnlijk pas na geruime tijd het normale vlieggedrag te hervatten.

L. J. van Deventer, Saturnusstraat 9, 5694 TH Son en Breugel.

CAPDEVILLE, P., 1978-1979, LES RACES GEOGRAPHIQUES DE PARNASSIUS APOLLO, livr. 1-4: 1-65, pl. I-VIII. Editions Sciences Nat., 2, rue André Mellenne, 60200 Compiègne, France. Prijs per aflevering buiten Frankrijk Fr. 60,75, bij afname van alle 6 Fr. 51,40.

Ter aankondiging werden de vier reeds verschenen afleveringen toegezonden van deze monografie, gewijd aan één van de bekendste dagvlinders. De tekst is tweetalig, Frans en Duits, zodat vrijwel allen die zich voor *P. apollo* interesseren, in staat zijn deze te volgen. Helaas overleed de auteur vóór het verschijnen van de twee laatste afleveringen, maar hij had de tekst ervoor reeds gereed, zodat het werk toch gecompleteerd kan worden.

Van oudsher zijn de verzamelaars geboeid geweest door de vele verschillende populaties van de Apollovlinder. De veelheid aan namen die daarvan het gevolg was, is voor een niet-ingewijde nauwelijks te overzien. De auteur gaat op dit aspect uitvoerig in en analyseert daarbij de oorzaken die tot de enorme geografische variatie van de soort geleid hebben.

Volstaan moet worden met nog te vermelden, dat het werk druktechnisch voortreffelijk verzorgd is met bijzonder fraaie foto's van de besproken ondersoorten. — B. J. Lempke.